

Mikko Saastamoisella on bensaa suonissaan. Ralliharrastuksesta tuli työ.

Rallikansan lähetti

Autojen nopea tekninen kehitys kiehtoo Mikko Saastamoista, josta on hiljalleen kehittynyt kilpa-ajoneuvosta pelastamisen ja autojen uusien teknologioiden asiantuntija.

Teksti: Kaisu Puranen · Kuvat: Teemu Heikkilä

Mikko Saastamoisella ei oikeastaan ole harrastuksia. Tai sitten hänellä on pelkästään niitä. Se riippuu näkökulmasta.

”Palokunta on harrastus monelle. Minulle palokunnasta tuli työ, ja piti keksiä uusi harrastus. Nyt siitäkin on tullut tavaltaan työ. Jotkut harrastavat moottoriurheilua, minä harrastan autojen leikkaamista.”

Kilpa-ajoneuvosta pelastaminen ja henkilöautojen uudet teknologiat ovat pitäneet Saastamoisen kiireisenä muutaman viime vuoden ajan. Hän työskentelee vuoromestarina Etelä-Karjalan pelastuslaitoksella, mutta se on vain yksi osa hänen toimenkuvaansa. Lisäksi hän toimii pääkouluttajana Suomen palopäällystöliiton tieliikennepelastamisen koulutuksissa ja Suomen edustajana CTIF:n uudet teknologiat -komissiossa. Näiden tehtävien myötä hän käy ulkomailla kolmisen kertaa vuodessa.

”Yksin me emme pärjää. On raaka tosiasia, että tänä päivänä tieto täytyy käydä hakemassa ulkomailta. Peräänkuulutan verkostoitumisen ja maailmalla käymisen merkitystä”, Saastamoinen sanoo.

Kuten monilla pelastusalalla, myös Saastamoisella palokunta kulkee suvussa. Hänen juurensa ovat Haapavedellä Pohjois-Pohjanmaalla.

”Minut on viety paloasemalle jo, ennen kuin jalat kantoivat lattialla.”

Vuonna 1990 Saastamoinen liittyi paikalliseen nuoriso-osastoon, jossa toimi kymmenen vuotta.

Vuonna 2001, armeijan jälkeen, hän pääsi Pelastusopiston pelastajakurssille.

”En ole koskaan ajatellut, että olisi muuta vaihtoehtoa kuin palokunta.”

KOULUTUKSIA EUROOPASSA

Valmistumisen jälkeen Saastamoinen kiersi töissä pitkin Suomea, mutta asettui vuonna 2003 Etelä-Karjalaan. Vuonna 2009 Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen pelastuspäällikkö Ulf Westersträhle kysyi, kiinnostaisiko Saastamoista käydä raskaan kaluston pelastamisen kurssilla Ruotsissa.

”Kyseinen aihe oli lapsenkengissä Etelä-Karjalassa. Otin sen hoitaakseni, sillä aihe kiinnosti.”

Pari vuotta myöhemmin Saastamoinen kävi kouluttautumisessa Saksassa pelastusalan kansainvälisessä Rescue Days -tapahtumassa. Koulutuksesta piti tehdä koulutuspaketti kotiinviemiseksi, ja kun Saastamoinen työsti materiaalia lentokoneessa, Suo-

Yksin emme pärjää. Tieto täytyy hakea ulkomailta.

men Palopäällystöliiton toiminnanjohtaja Ari Keijonen kysäisi häneltä, haluaisiko hän tulla liittoon tieliikennepelastamisen kouluttajaksi.

”Yksi asia johti toiseen, ja sen jälkeen löysin itseni ulkomailta erinäköisistä koulutuksista.”

Saastamoinen kouluttautui lisää muun muassa Saksassa ja Hollannissa, ja työsti samaansa materiaalia Suomen tarpeisiin. Samoihin aikoihin hän teki Palopäällystöliitolle ensimmäisen tieliikennepelastamisen koulutuskiertueensa.

”Ilmeisesti siitä tykättiin, koska minua pyydettiin uudestaan ja uudestaan eri paikkoihin. Se tie vei mennessään.”

Nopeat

KUKA JA MISTÄ?

Mie oon Mikko, enkä ole oikein mistään kotoisin. Olen kiertänyt ympäriinsä, ja mitä enemmän kierrän, sitä enemmän huomaan, että olen aika lailla juureton.

IKÄ?

38.

PERHE?

Kaksoistytöt, täyttävät viisi vuotta maaliskuussa.

HARRASTUKSET?

Tähän olisi voinut vastata että työ. Saman kysymyksen olen esittänyt itsellenikin löytämättä siihen vielä vastausta.

MIKÄ SYTYTTÄÄ?

Bensa, vauhti, moottoriturheilu.

MIKÄ SAMMUTTAA?

Vesi.

KETÄ ARVOSTAT?

Kokeneempia brankkareita. Heidän eläköityessään häviää hirvittävästi hiljaista tietoa.

KAARELLISESSA METODI MUUTTUU

Pian Saastamoisen repertuaariin tuli kilpa-ajoneuvosta pelastaminen. Autourheilu on ollut aina lähellä hänen sydäntään. Nuorena hän harrasti karting-ki-soja, mutta harrastus jäi.

”Olen syntynyt bensaa suonissa, mutta kun harrastus ammattimaistuu, siinä pitää pärjätä, ja pärjääminen maksaa. Siihen minulla ei koskaan ollut varaa.”

Saastamoinen rupesi miettimään, saisiko tieliikennepelastamisen koulutuspaketista modifioitua kilpa-ajoneuvosta pelastamisen koulutuspaketin. Hän esitteli idean autourheilun kansalliselle lajilii-

Kymmenisen vuotta sitten Mikko Saastamoinen löysi itsensä ulkomailta erinäköisistä koulutuksilta. Sille tielle hän jäi.

tolle AKK Motorsportille, joka näytti sille vihreää valoa. Sitten hän soitti ralliautoilun maailmanmestarille **Tommi Mäkiselle**, ja kysyi lupaa tulla kuvaamaan hänen valmistumassa olevia autojaan Puupolan tallille.

”Koulutus toimii samalla tavalla kuin esimerkiksi ensihoitajakoulutus. Voidaakseen hoitaa sairasta, täytyy ymmärtää miltä terve näyttää.”

Tämän jälkeen hän hankki muualta Suomesta leikattavia autoja.

”Päivän aikana tuotimme materiaalia, kuvasimme ja leikkasimme. Sitten työstimme materiaalin koulutusmuotoon. Teimme videoita ja Power Pointeja.” →

→ Koulutuspaketti tehtiin yhteistyössä AKK:n ja Palopäälystöliiton kanssa. Ensimmäinen koulutus pidettiin vuonna 2014 Mäntsälässä, ja sen jälkeen niitä on ollut useampi vuodessa.

”Hyvin harvoin mitään luodaan yksin. Tästä syystä olemme yhdessä **Jarno Joensuun, Tero Vanhatalon ja Pasi Uurasmaan** kanssa työstäneet myös autourheilutapahtumien ensivasteryhmien koulutukset ja niiden sisällön”, Saastamoinen lisää.

Kilpa-autosta pelastamisen koulutukselle on tarvetta paitsi kotimaassa, myös kansainvälisesti. Saastamoinen on luennoinut aiheesta Saksassa ja Portugalissa.

”Kaikki olettavat palokunnan tietenkäin osaavan leikata autoja ja käsitellä niitä. Kaarellisessa autossa metodit kuitenkin muuttuvat täysin”, Saastamoinen tähdentää.

Kilpa-autoissa kaarien rakenteet vaihtelevat, mikä tekee niiden käsittelystä haastavaa. Koulutuksessa tämä on huomioitu ja luotu toimintamalli, joka sopii kaikkiin kaarellisiin autoihin.

Saastamoinen koulutti Suomen Palopäälystöliiton järjestämässä Road Rescue -tilaisuudessa Turvallisuusmes-suilla 2018.

Kaarellisten autojen saaminen leikattavaksi on sekin vaikeaa. Saastamoinen painottaa, että teoria-paketti on luotu juuri siksi. Käytännössä kaarellisilla autoilla ei useinkaan ole mahdollista päästä harjoittelemaan.

AUTOT KEHITTYVÄT KOKO AJAN

Kun Saastamoinen kerran oli vihkiytynyt tieliikenne- ja kilpa-ajoneuvosta pelastamiseen, häntä kysyttiin seuraavaksi käymään kansainvälisen pelastusalan järjestön CTIF:n Uudet teknologiat -komission kokouksessa. Yhteydenotto tuli Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEKistä alkuvuodesta 2015.

”Menin käymään ensimmäisessä kokouksessa Brysselissä, ja sille tielle jäin. Komission jäsenet pyysivät osallistumaan toisenkin kerran. Sen jälkeen olinkin yhtäkkiä komission suomalaisedustaja.”

Komissiossa Saastamoisen vastuulla on tuottaa pelastustoiminnan koulutusmateriaalia. Viime kesänä hän kävi Brysselissä leikkaamassa sähkö- ja hybridautoja, joita komissio oli saanut Euro

KUVA: KIMMO KAISTO

NCAP:lta, eurooppalaiselta yhteistyöelimeltä, joka arvioi uusien autojen turvallisuutta.

”Vietin viikon siellä. Leikkasimme ja kuvasimme autoja. Apuna oli paikallisia, ranskalaisia ja portugalilaisia. Tästä materiaalista tuotetaan koulutusmateriaalia, jota palomiehet voivat jakaa omissa maissaan.”

Tieliikennepelastamisessa Saastamoista kiehottaa erityisesti se, että kehitys on nopeaa. Tulee uutta tekniikkaa, sähkö-, kaasu- ja hybridautoit kehittävät.

”Innovaatiot menevät todella lujaa eteenpäin, riippumatta auton käyttövoimasta. Päivityksiä tulee koko ajan.”

Saastamoinen uskoo, että kaikki se tekninen kehitys, joka kilpa-autoilussa tapahtuu, tulee jollakin aikavälillä henkilöautoihin.

”Hyvä esimerkki tästä on formuloiden KERS-järjestelmä.”

Euroopassa mennään etulinjassa vaihtoehtoisten polttoaineautojen pelastustoiminnassa, ja opit pitäisi jalkauttaa Suomeen.

”Euroopassa on mahdollisuus päästä harjoittelemaan niillä. Niiden osuus tieliikenteessä olevista autoista on huomattavasti suurempi kuin Suomessa.”

Tieliikennepelastamisessa sähkö-, kaasu- ja hybridautojen tunnistaminen on tärkeää. Saastamoinen kertoo, että Belgia otti vastikään käyttöönsä busseissaan tunnistetarrat pelastustoimea varten. Suomeen täytyisi saada samanlainen systeemi, myös henkilöautoihin.

”Yksi ratkaisu voisi olla käyttövoiman tunnistetarra rekisterikilpeen.”

AINA JÄNNITTÄÄ

Saastamoinen kannustaa pelastustoimessa työskenteleviä hakemaan oppia ulkomailta ja verkostoitumaan. Hän myöntää, että kansainvälisiin kuvioihin meneminen jännitti.

”Kyllähän se jännittää aina. Mutta se avasi ovia, joita Suomessa ei ollut mahdollista avata. Se toi myös vastuuntunnon: minun on vietävä Suomeen se tieto, mitä sieltä saa.”

Hän on huomannut, että varsinkin englannin käyttäminen arveluttaa monia. Omaa kielitaitoa pidetään huonona. Usein kielitaito kuitenkin riittää hyvin, ja englantia pitäisi vain uskaltaa puhua.

”Itsekään en ole käynyt yliopistoja. Kielitaito on tullut puhumalla ja amerikkalaisia elokuvia katsomalla.”

Saastamoinen painottaa, että kielitaidon täytyy kuitenkin riittää esimerkiksi sen ymmärtämiseen,

Innovaatiot menevät todella lujaa eteenpäin.

mitä materiaaleissa sanotaan ja paikan päällä puhutaan.

”Kun mennään, pää naksahuttaa asentoon, että tästä eteenpäin puhutaan englantia, ja seuraavan kerran suomella kommunikoidaan kun ollaan takaisin Helsinki-Vantaalla.”

Kansainvälisyyden ja verkostoitumisen tärkeys nousi esiin esimerkiksi kesällä 2017 Neste-rallissa, jossa CTIF ja Suomen Palopäälystöliitto järjestivät kilpa-auton leikkaamisnäytöksen.

Näytöstä tuli seuraamaan myös kansainvälisen autourheiluliitto FIA:n edustaja. Tuossa tilanteessa CTIF:n edustajat pääsivät kontaktiin FIA:n kanssa.

”Myöhemmin olemme nauraneet, että meidän piti tuoda belgialaiset Suomeen tapaamaan ranskalaisia. Ja nyt se kontakti on osoittautunut äärettömän merkittäväksi.”

IF YOU WANT TO WIN...

Kansainvälisen yhteistyön merkitys tulee esiin siinäkin, millaista koulutusmateriaalia Suomessa ylipäättään on mahdollista tehdä. Euroopassa on autotehtaita, jotka pystyvät luovuttamaan pelastustoimen harjoituskäyttöön autoja aivan eri mittakaavassa kuin Suomessa. Verkostoituminen auttaa esimerkiksi koulutusmateriaalin saamisessa.

Vapaa-ajan ongelmia Saastamoisella ei juuri ole, sillä käytännössä joka viikonloppu menee erilaisissa koulutuksissa meillä tai muualla. Suomella on Euroopassa maine rallimaana.

”Ei ole sattumaa, että meiltä tulee paljon hyviä moottoriurheilijoita. Meillä on puitteet siihen valmiina, ja sitä pitäisi tukea. Keski-Euroopassa pidetään luonnollisena, että rallipelastaminen tulee Suomesta, koska olemme moottorihullu kansa.”

Tätä Saastamoinen käytti hyödyksi myös Rescue Daysillä Saksassa syksyllä 2017.

”Mietin, kuinka päätän esitelmän, etten lukisi pelkästään diasta. Ilmoitin lopuksi, että I love your country, but if you want to win, take a Finn. Yleisö räjähti nauramaan sitä mukaa kun ymmärsi jutun. Se on vanha lause rallista 1980-luvulta, mutta nyt se sai kaksoismerkityksen, koska tuolloin Nico Rosberg oli hallitseva F1-mestari.” ■